

Valtra Team

Valtra kundtidning • 1/2005



Kungen bland
italienska ostar

Sidan 10

Ven
– solens och
vindarnas ö

Sidan 18

Piratdelar eller
originaldelar?

Sidan 21

Valtra T-serien

**Mångsidigare och med
fler valmöjligheter**

Sidan 12



Valtra T-serien, sidan 12

Förord	3	Kvalitet går före kvantitet på Pelee Island Vineyard	16
Sperma för miljoner	4	Valtra vinner prestigefyllt designpris för andra gången	17
Valtras 6000-serie – en modern traktorklassiker	6	Valtra fick Brasiliens "Master Cana" för fjärde gången	17
Jordbruk under havets nivå	7	Ven – solens och vindarnas ö	18
"Hört och Hänt"	8	Bed & Breakfast – idylliska semesterar på landet i södra Jylland ...	20
Ett dussin på väg!	9	Piratdelar eller originaldelar?	21
Kungen bland italienska ostar	10	Valtra kryss 7	22
Valtra T-serien – mångsidigare och med fler valmöjligheter	12	Oldtimer – stort steg i utvecklingen	23
Tre Valtra-traktorer betjänar Nothern Agricultural Research Center i USA	14		



**Jordbruk under
havets nivå
Sidan 7**



**Reiger Landschaftspflege
beställer 12 nya
traktorer i A-serien
Sidan 9**



**Tre Valtra-traktorer
betjänar Nothern
Agricultural Research
Center i USA
Sidan 14**



Vårkänslor

Ljuset och grönskans tid är här, den som vi alla längtat till. Vårbruket rullar genom Sverige och det är en hektisk tid. Nu får maskinerna verkligen arbeta. Men trots hårt arbete och slit är känslorna alltid lika positiva så här års, det är vår!

Efter ett fantastiskt 2004 vill vi på Valtra passa på att tacka för det stora förtroende som alla traktorköpare som väljer Valtra visat. Vår marknadsandel för fjolåret var 32 procent och den är fortsatt lika hög räknat på senaste tolv månader (040401–050430). Det känns mycket inspirerande.

Även i vår begagnade traktormarknad är det full fart. Efterfrågan är mycket stor och vi kan erbjuda ett bra urval av begagnade traktorer både av eget och annat märke. Vi arbetar rikstäckande med våra inbytestraktorer och avstånd är inget hinder. Våra säljare hjälper dig till en bra lösning. Hittar du ett intressant objekt på vår hemsida www.valtra.se så gäller det att handla snabbt. Omsättningen är hög och godbitarna står aldrig länge i lager.

När T-serien lanserades 2003 presenterades den som en mycket avancerad och teknologisk modellserie. Då fanns det sju modeller som alla hade samma hydraul- och transmissionslösningar. Det vill säga, det var traktorer som i första hand riktade sig till användare med mycket höga tekniska krav. Valtras framgång bygger i mångt och mycket på det unika tillverkningssystemet med skräddarsydda traktorer, där du som kund bestämmer hur din Valtra skall vara utrustad. Efter starka önskemål från våra kunder hade vi nöjet att under fjolåret lansera Valtra T-serien med möjlighet att välja nivå på hydraulik och transmission. Numera finns en mängd varianter att välja på i T-serien. En traktor för alla behov. Läs mer om möjligheterna traktor på sidan 12.

Vår innebär också maskinvisningstid. Ett stort antal visningar äger rum runt om i landet så här års. Vi på Valtra är aktiva och tillsammans med Lantmännen Maskin genomför vi ett stort antal vårvisningar. Dessutom arrangerar vi egna Valtradagar på flertalet platser. Du kanske har haft möjlighet att besöka oss? Då vet du att Valtra är traktormärket som skapar mervärde och vinnarkänsla.

Har du välgarna förbi Jönköping och Elmia Wood den 1-4 juni hälsar jag dig varmt välkommen till vår monter i skogen. Där visar vi ett stort urval ur Valtras modellprogram och kan berätta mer om dig för de unika egenskaperna som gör Valtra till det bästa traktorvalet för skogen!

Med vänliga traktorhälsningar

Ray West

VD

Valtra Traktor AB

Valtra Team

Valtra kundtidning

Chefredaktör

Kimmo Ruuti, Valtra Inc.
kimmo.ruuti@valtra.com

Redaktion

Hannele Kinnunen, Valtra Inc.
hannele.kinnunen@valtra.com

Redaktörer

Christian Børresen, Valtra Norge AS
christian.borresen@valtra.com
Eric Andersson, Valtra Traktor AB
eric.andersson@valtra.com
Michael Husfeldt, Valtra Danmark A/S
michael.husfeldt@valtra.com
John Nicholls, Valtra Tractors (UK) Ltd
john.nicholls@valtra.com
Tommi Pitenius, Valtra Inc.
tommi.pitenius@valtra.com
Bettina Kuppert, Valtra Vertriebs GmbH
bettina.kuppert@valtra.com

Ansvarig utgivare

Valtra Inc., Finland, www.valtra.com

Lay-out

Juha Puikkonen

Tryck

Acta Print Oy

Foto

Valtra arkiv och resp. artikelförfattare



Sperma för miljoner

Pine Chip i egen hög person, tänk omhan visste hur värdefull han är. Hans avkomor springer nu på travbanor runt om i världen.

I Sjuhäradsbygden, utanför Svenljunga, ligger Broline Stuteri, ett av många framgångsrika stuterier i vårt land. Här sysslar man uteslutande med travhästar. Och inte vilka hästar som helst.

Det stora lyftet för Broline Stuteri blev 2001 när man köpte den amerikanska hingsten Pine Chip, den största satsning som gjorts inom svensk travsport. För 36 miljoner köptes världens genom tiderna snabbaste travare.

Tre ben att stå på

Vi träffar två herrar som tillsammans ansvarar för stuteriets verksamhet, **Tommy Noren** och **Jonas Carlén**. Jonas sköter det mesta som rör jordbruket, personalen och liknande. Tommy står för travkunskandet, och ansvarar för hästarna.

Broline Stuteri har tre ben i sin verksamhet. Det första, och det viktigaste, är hingsthållning (för betäckning av egna och andras ston), där man äger, deläger eller stallar upp andras hingstar under betäckningssäsongen. Det andra är försäljning av egna uppfödda hästar och det tredje, inackordering och uppfödning åt andra hästägare.

Svenskt jordbruk behöver travet

När vi svängde in på gårdsplanen vid Broline noterade vi två hingstar i hagarna. Två fina travhingstar, Pine Chip och Victory Abroad.

Intresset för trav ökar successivt i vårt land, allt fler börjar dessutom ägna sig åt sporten.

– Travet är till för alla människor, säger Tommy, både för hästägare och för dom som satsar på sporten. Det är också till för dom som bara tycker om att gå på en travtävling



Brolines fina infart. Namnet kommer från gården där stuteriet ligger. Den hette tidigare Brokvarn.



Turligt nog fick Magnus Svensson t.v. besök av både Tommy Noren, mitten, och Jonas Carlén t.h. just när fotografen fanns på plats.

och satsa en krona eller två. Alla som vill kan vara berörda av travet.

– Tyvärr är det som vanligt i spel att en del blir stora vinnare medan de flesta blir förlorare, tillägger Jonas, och fortsätter:

– Hästarna har stor betydelse för det svenska jordbruket. Hästverksamheten omsätter en enorm mängd foder, både gräs och spannmål, som ger stora pengar. Det gäller bara att vara med och hitta sin nisch. På gårdarna finns det utrymme för fler hästar, fler kan börja ägna sig åt tävlingshästar om man inte tycker om grisar eller kor.

Ingen naturlig betäckning

När det gäller travhästar förekommer ingen naturlig betäckning, här är det insemination som gäller. Det går att frysa hingstesperma men den ska helst vara färsk. Normalt lever sper-

man 48 timmar, eller mer, men man vill att färsk sperma ska vara inseminerad inom 24 timmar.

– Vi tömmer hingstarna måndag, onsdag och fredag, från mars till augusti, säger Tommy.

– Italienarna börjar skrika efter sperma redan i februari, men dom får vänta till mars, tillägger Jonas.

Alla långväga transporter går med flyg från Landvetter.

– I princip är vi på Landvetter 1 till 2 gånger per dag under betäckningssäsongen, säger Tommy.

Är det svårt att lära hingsten hoppa på bocken?

– En del är otroligt lätta att lära medan andra har mycket svårt. Alla hingstar är individuella och mycket egensinniga och bortskämda, dom har ju varit framgångsrika på tävlingsbanorna i sin tidigare karriär. Dom har oftast haft endast en skötare som dom vant sig vid, så det kan vara svårt för oss att få in dom till bocken, men det löser sig oftast, konstaterar Jonas.

Under betäckningssäsong finns mellan 2 och 5 hingstar på stuteriet, de byts kontinuerligt.

Pine Chip – en av de största

Pine Chip köptes i USA. Hans första avkomor hade inte visat så fina tävlingsresultat, därför gick han att köpa loss. Året efter började avkommorna visa bättre resultat och året därpå ännu bättre. Då vann till exempel Stefan "Tarzan" Melander i Hambletonian med Scarlet Knight och året därpå vann en halvbror till Scarlet. Så två år senare hade det inte gått att köpa hingsten för pengar. Åtminstone hade det varit omöjligt att köpa över honom till Europa.

– Det fanns till och med dom som kritiserade hingsten i Sverige första året, och han var inte ens fulltecknad första säsongen. Efter Scarlet Knights seger tog det tre dagar så var han fulltecknad för hela kommande säsong. Fullteckning innebär 150 betäckningar per år. Året därpå när halvbrorsan också vann i Hambletonian stärktes hans namn och värde som avelshingst, berättar Jonas.

Med två avkomor som Hambletonian-segrare var bollen i rullning och sedan dess har han varit fulltecknad. Lika många ston betäcks i Italien, och sperma skickas till många länder.

Hur stor är språngavgiften?

– Det kostar 7 500 kronor i språngavgift och 90 000 kronor vid levande föl.

En blå Valtra T130 servar hela stuteriet

Vi träffar också Magnus Svensson som är traktorförare på stuteriet.

Magnus kliver inte ur traktorn många timmar per dag. Och det är väl med Magnus som med alla andra som kör Valtra. Har man väl kommit in i hytten vill man inte därifrån.

– Framför allt använder vi frontlastaren otroligt mycket, säger Magnus, vi kör ensilage och gödsel och vi gödslar betesmarker och röjer snö, det finns jobb hela tiden för traktorn. Jag använder lastaren 80 till 85 %. Det är en riktig lastartraktor och mycket smidig för att vara så stor.

Är ni självförsörjande på foder?

– Nej långt därifrån, vi köper in stora mängder hö och hösilage. Våra arealer nyttjas i stor utsträckning till bete, därför köper vi mycket från lantbrukare i trakten, förklarar Magnus.

Totalt 300 hästar

På stuteriet finns idag, förutom de två hingstarna, 35 egna ston plus ett 50-tal ston som är uppstallade, och räknar man in alla unghästar och föl så finns det totalt ca 300 hästar.

Hur många anställda har ni?

– Ungefär 15 heltidsanställda plus ungefär lika många till på deltid. Så totalt är vi ca 35 personer på lönelistan, avslutar Jonas.

Broline ligger i södra delarna av Sjuhäradsbygden i södra Västergötland. Namnet Sjuhäradsbygden kommer av att det är sju jämförbara härader, med skog, åker och äng, och alla ligger runt Borås, den gamla fina textilstaden.

■ Eric Andersson





Valtras 6000-serie – en modern traktorklassiker Nöjda kunder över hela världen

Valtras 6000-serien introducerades 1991 i Röros i Norge. Serien kallades Valmet Mezzo och omfattade ursprungligen modellerna 6100, 6300, 6400 och 6600.

6000-serien har förändrats en hel del sedan dess, men många fundamentala egenskaper är fortfarande desamma. Traktorerna är lätta, kostnadseffektiva, slitstarka och mångsidiga. Under årens lopp har 6000-serien fått mer effekt, fler transmissionsalternativ och bekvämare utrustning, men maskinen är fortfarande samma pålitliga och kraftfulla traktor.

Mångsidigheten hos 6000-serien framgår av det faktum att den har varit en försäljningsframgång överallt i världen. Traktorerna används lika bra för dagligt arbete i sydafrikanska fruktodlingar som för snöplogning i Skandinavien.

Här är några uttalanden från nöjda 6000-serieägare:

– Jag har två Valtra 6550 HiTech-traktorer och har kört 1 400 timmar med den äldre och 750 timmar med den nyare. Jag arbetar mycket med frontlastare på dessa traktorer. Jag är särskilt nöjd med deras kvalitet, förarkomfort, dubbelkommando, hytt och min lokala handlare.

Didier Boury, Crevant, Frankrike.

– När jag började söka efter en ny traktor ville jag ha en med transmission för 50 km/h, luftfjädrande förarstol, klimatanläggning och snabbmonterad griplastare. Vilket märke traktorn skulle ha var klart redan från början. Jag odlar grödor på ungefär 50 hektar. Jag har alltid tillämpat principen att inte köpa en massa hästkrafter som inte används och därför är redskapen så stora som möjligt i förhållande till traktorn. Modell 6850 passade mina behov bäst.

Erkki Mekkonen, Nokia, Finland.

Valtra 6000-serien (från 94 till 125 hk) är en mångsidig modellserie med väl beprövad teknologi och hög effektivitet.



– Jag kör min Valtra 6550 HiTech ungefär 800 timmar per år på fälten och i skogen. Komforten och mångsidigheten med dubbelkommandot TwinTrac var en viktig faktor när jag valde traktor. TwinTrac är inte bara praktiskt i skogsarbete, utan även vid grässlåtter och snöplogning. Min erfarenhet av Valtra har varit så bra under dessa fyra år att jag ska byta ut min andra traktor också mot en Valtra.

Josef Streit, Spital am Semmering, Österrike.

– Jordbrukare i nordöstra Skottland köper Valtras 6000-serie för att den erbjuder mycket för pengarna. På kuperade får-, boskaps- och mjölkgårdar behöver man inte den mest avancerade hydrauliken, men ren och skär pålitlighet.

William Montgomerie,

chef för James Gordon Engineers, som har sex försäljningsställen i nordöstra Skottland.

– Valtra har bästa försäljnings- och servicenätet i Lettland. Vi har nyligen köpt en Valtra 6200. Förarutbildningen hos Valtras handlare och punktlig leverans av traktorn gav ett mycket professionellt intryck. Vi har ännu inte så mycket erfarenhet av vår nya traktor, men komforten och det enkla handhavandet är fantastiska jämfört med gamla sovjetiska traktorer! Att vara traktorförare var förr ett av de minst respekterade yrkena, men nu vill alla anställda köra vår Valtra.

Verkställande direktören **Kaspars Mucenieks**,
Milzkalne, Lettland.

– Det bästa med min 6850 är dess mångsidighet. Jag har kört min traktor 1 500 timmar på ett halvt år. Jag valde turbinkoppling och TwinTrac som tillval, vilket var klokt. Turbinkopplingen är fantastisk i skogen genom att den förhindrar motorstopp även i den svåraste terräng. Min 6850 är en mycket bra traktor överallt: liten och lätt, men också stark.

Sven Graflund, Näshulta, Sverige

Jordbruk under havets nivå

"Det är fantastiskt vad ni holländare har gjort; ni har skapat ert eget land!" Detta är något som vi ofta hör från utländska besökare.

Att bo på havsbotten är inte längre så märkvärdigt för de flesta invånarna i Noordoostpolder (Flevoland) i Nederländerna, men för turister är tanken fortfarande spännande. Det är svårt att bortse från vallarna, pumpmaskinerna och slättlandet, för att inte nämna de forna öarna Schokland och Urk. Det är svårt att tro att vattnet har varit borta i endast 65 år!

Det lilla samhället Noordoostpolder ligger i norra delen av provinsen Flevoland. Noordoostpolder är den äldsta byn i Flevoland och ligger ungefär 4,5 meter under NAP (Normal Amsterdam Level). En skylt på väggen till stads-huset i Emmeloord visar hur högt vattnet skulle stå om det inte fanns några vallar.

Flevolands historia

Före år 1900 fanns inte Flevoland. Provinsen var då en del av botten på Zuiderzee. Tanken att stänga av och delvis torrlägga Zuiderzee föddes år 1918. År 1932 var torrläggningen klar och Flevoland fick liv.

År 1942, under andra världskriget, var Noordoostpolder klart att bebyggas. Jordbrukare anlände ganska snart, staden Emmeloord byggdes och företag flyttade till det nya landet. På den tiden var arbete i en torrlagd by också ett sätt att undvika tvångsarbete i Tyskland. Noordoostpolder var känt under initialerna NOP, som också kom att stå för Nederlands Onderduikers Paradijs (holländskt paradiset för personer som vill gömma sig).

Jordbruk på havsbotten

Te Raai från Nagele är en pionjär. Han kom till Noordoostpolder år 1943 från Borculo på flykt undan den tyska ockupationsmakten. Han befann sig i ett arbetsläger vid Marknesse där man färdigställde den torrlagda marken.

– Marken var orörd, vild, tom och nästan helt utan skydd. Vi arbetade hårt, ofta med en spade som enda redskap. En gång var fjärde vecka fick vi åka hem. Efter kriget kunde vi åka oftare. Att utveckla den torrlagda marken var ett hårt jobb. På den tiden gjordes mycket av arbetet för hand eller med hästar. Traktorer fanns knappt, erinrar sig Te Raai.

Te Raai började i Noordoostpolder som anställd av staten. År 1955 grundade han ett eget företag i Nagele med 15 hektar mark. När han tagit marken i besittning fick han också besök av den lokale traktorhandlaren Kuiken. En person hade en gång sagt så här till honom:

– Om du någonsin behöver en traktor bör du köpa den från det land där den bästa malmen bryts, vilket är Sverige.

Te Raai köpte sin första traktor, en Volvo T24, år 1955. I den första torrlagda byn Andijk hade folk redan prövat möjligheterna att få något att växa på den salta marken. På sina 15 hektar åker odlade Te Raai lin, gräsfrö, ärtor, potatis och blå vallmo.

År 1962 köpte Te Raai en BM 350.

– Priset för denna vackra traktor med 58 hästkrafter var mycket högre än jag egentligen hade råd med, men det var den värd, säger han. Traktorn håller just på att rustas och visas fortfarande upp på gården.

År 1981 började Te Raais son arbeta på



Efter Volvo T24 köpte Te Raai en BM350 år 1962. Den är väl bibehållen och visas ibland på gården.

familjegården. Vid den tiden introducerades Valmet på den holländska marknaden. Sedan dess har gården köpt en Valtra 6850 och en 8550. Te Raai är nu en pensionerad jordbrukare. Han älskar byn, marken och vinden. Hans son har tagit över gården och odlar potatis, sockerbetor, lök, morötter och gräsfrö.

Te Raai gillar områdets utveckling. Allting började i mycket liten skala. Det fanns jordbrukare som bara hade 6 hektar mark. Avvattningen av den torrlagda marken gick bra, även om Te Raai tror att marken kan hantera mindre vatten nu än för 50 år sedan.

När det gäller jordbruksarbetet har allting blivit mycket lättare. När Te Raai började köra traktor satt föraren helt oskyddad för väder och vind. I dag, när traktorerna har luftkonditionering och värme, är det mycket behagligare att arbeta med jordbruk.

Den torrlagda marken är unik. Havet har gett plats för barn som leker, jordbrukare som plöjer och stora gårdar och företag. Det sjuder av liv på havets botten!

■ Mascha Langevoort

"HÖRT och HÄNT"



I maj månad 2004 föddes Valtra, Antonia, Steffanie Falk, en jättegod liten tjej som bor med föräldrar och syskon alldeles utanför Gävle.

Mamma Anette och pappa Pelle hade tidigt klart för sig att skulle det bli en dotter så skulle hon heta Valtra.

– Vår lilla Valtra är den första helsvenskt tillverkade Valtran, säger Pelle.

– Vi tycker att Valtra är den kvinnliga motsvarigheten till Valter, tillägger Anette, det är ju bara en bokstav som skiljer.

Mamma Anette avslöjar också att det ännu inte är riktigt bestämt vilket av namnen som ska bli tilltalsnamnet.

Pappa Pelle jobbar som entreprenör, han har en välutrustad Valtra 6550, och jobbar mycket med snöröjning och grönytor. Är det någon som tror nåt annat än att han tycker om både sin svenska och finska Valtra?



Per Johansson driver tillsammans med sin granne och skolkamrat Kenth Arwedsson företaget KP Gödselhantering AB i Södermanland.

Man skaffade en ny Valtra S 260 till förra säsongen. Tack vare goda omdömen och tillgång till fantastisk service, som Per själv uttrycker det, blev det ytterligare en till kommande säsong. Nu visserligen en Valtra S 280, men i övrigt samma traktor.

Pappa Per har mångårigt gammalt förflutet som rallyförare, ett intresse som nu gått i arv till sonen Eric. Båda har ett brinnande intresse för bilsport. Eric går fordonsprogrammet på gymnasieskolan och kan redan det mesta om bilar.

Trots att Eric ännu inte har körkort får han köra rally, med pappa som bisittare och kartläsare, och tävla i en särskild klass, man kan kalla det utbildningsrally. Eric kör i klassen Volvo Original Cup. Det är precis samma tävling som för övriga deltagare, enda skillnaden är att man startar först.

Eric's rallybil är lackerad i Valtras färger, röd metallic och Valtragrå.

I somras gifte sig Caroline och Claes Birgersgård. Kan man tänka sig en bättre bakgrund till bröllopsfotot än en splitter ny Valtra T140. Det nygifta paret bor i Bötterum, Ruda, i Högsby kommun. Grattis i efterskott, säger vi.



Blir man utsedd till årets företagare har man givetvis visat att man med framgång driver sitt företag. Ingenting stämmer väl bättre på KG Paulsson. Hans företag har ökat från en omsättning på 9 miljoner till 70 miljoner på fem år.

– Vi odlar 105 ha isbergssallad i 2,4 omgångar (läs 250 ha) och jordgubbar på ca 70–75 ha bärande och ca 40–45 ha i föryngring. Vi odlar också ca 15 ha gurka för inläggning och ca 10 ha havre till julkärvar, berättar KG.

Dessutom finns ett antal odlare runt omkring som hjälper till med lite specialodlingar. Företaget har 10 fast anställda. Under skördetid är personalstyrkan ca 400 personer.

Totalt har man i företaget 18 traktorer. Totala antalet traktortimmar per år är 17 000. Av traktorparken är huvudparten av fabrikat Valtra eller Valmet. När det gäller traktorerna är det Peter Nilsson, förmän, som uttalar sig:

– Ingenting är så viktigt för oss, som bra maskiner med tillgång till bra service. Våra traktorer måste fungera när vi behöver dem, vi hanterar färskvaror.

Ett dussin på väg!

Reiger Landschaftspflege beställer 12 nya traktorer i A-serien

Ungefär 700 drifttimmar under sju månader gör att Josef Reiger är särskilt nöjd med Valtras tillförlitlighet, ekonomi och enkla handhavande.



Valtras nya A-serie har gjort en imponerande debut i Tyskland. Redan före lanseringen i september 2004 vid jordbruksmässan ZLF i München fanns det ett enormt intresse för denna traktor.

Det första man lägger märke till hos den nya A-serien är den moderna formgivning. Grundfilosofin bakom A-serien har dock förblivit densamma: pålitliga okomplicerade lösningar som ger bra prestanda och effektivitet i drift.

Pålitlig och kostnadseffektiv

Reiger Landschaftspflege är beroende av att maskinerna är pålitliga och har bra pre-

standa för det arbete företaget utför. Därför är det inte underligt att företaget varit intresserat av den framgångsrika A-serien. Maskinerna som används av Reiger körs överallt i Tyskland från oktober till april och svarar för cirka 700 drifttimmar under denna period. Det betyder att tillförlitligheten är ett avgörande kriterium när de väljer traktormärke.

Reiger har bara haft positiva erfarenheter av Valtras HiTech- och A-traktorer.

– Valtra har helt enkelt visat oss att vi kan lita på maskinerna, är **Josef Reigers** förklaring till beslutet att välja Valtra-traktorer.

– Förutom tillförlitligheten är ekonomin och det enkla handhavandet särskilt tilltalande för oss, säger Reiger.

– Eftersom dieselbränslet kostar så mycket blir ekonomin allt viktigare. Och i en verksamhet med flera förare är det viktigt att traktorerna är lätta att köra och att olika funktioner kan läras in snabbt, tillägger Reiger.

Valtra har visat sin tillförlitlighet i alla avseenden. Därför har Reiger beslutat att gradvis byta ut alla sina maskiner mot Valtra-traktorer. Reiger har beställt 12 nya A-traktorer på en gång så att företaget får en maskinpark med inte mindre än 21 Valtra-traktorer. Valtra-traktorerna har använts till att underhålla järnvägsspår för tyska järnvägen och skapa vägar för markleveranser till och från Ruhrgas AG.

■ Bettina Kuppert

Kungen bland italienska



Bröderna Bertinelli tillsammans med Andrea Bettati, Valtra-handlare i Parma.

Vi har besökt en av våra kunder, Azienda Agricola Bertinelli, som drivs av bröderna Luigi, Giorgio och Nadio i Fidenza mitt i hjärtat av området där osten Parmigiano-Reggiano, kungen bland italienska ostar, framställs.

Osten Parmigiano-Reggiano är nära förknippad med området där den tillverkas och där mjölken såväl framställs som omvandlas till ost i provinserna Parma, Reggio Emilia, Modena och Bologna väster om floden Reno och provinsen Mantua öster om floden Po.

Bertinelli-brödernas gård med över 85 hektar produktiv mark producerar spannmål och hö och har åttio kor, varav femtio används för mjölkproduktion. Gården har alltid levererat mjölk till tillverkare av parmesanost, men för tre år sedan beslutade man att börja framställa sin egen Parmigiano-Reggiano-ost som svar på en ständig försämring av vinstmarginalerna. Företaget byggde ett litet mejeri där Luigi, Giorgio och Nadio bearbetar de 1 000 till 1 200 liter mjölk som deras kor producerar

varje dag, vilket ger två stora parmesanostar på ungefär 40 kilo vardera. En av bröderna förklarar att detta kräver mer arbete, men det har hjälpt gården att övervinna den kris som man stod inför så att man nu kan se positivt på framtiden.

För två år sedan investerade bröderna också i en Valtra 6750 EcoPower som de köpte av Andrea Bettati, Valtra-handlaren i Parma. Valtra 6750 har körts under ungefär 1 500 timmar och används mest i höskörden och för transportkörning. Bertinelli-bröderna tycker att traktorn är lätt att manövrera och köra, och snabb och bekväm. Den lågvarviga motorn har gett avsevärt lägre bränsleförbrukning och driftkostnader.

Så tillverkas Parmigiano-Reggiano-ost

Inte nog med att Parmigiano-Reggiano-ost tillverkas på ungefär samma sätt som många andra ostar, den "skapas" på samma sätt som för åtta sekler sedan med samma naturliga basingredienser, den förstklassiga mjölken från området, värme och löpe i kombination med traditionella metoder och ostmakarnas



Mjölken ystas i stora kopparkärl med form som avkapade koner och endast kalvlöpe tillsätts.



ostar



Efter tre dagar placeras "osthjulen" i ett saltbad där de får ligga i en månad.



Lagringen måste pågå i minst tolv månader och högst trettiosex månader.

kunskap och förmåga. Den får sedan åldras naturligt i två år eller mer. Detta kräver också hårt arbete genom att ostarna, stora som bilhjul, måste skötas, vändas och övervakas noga och inspekteras dagligen så att man är säker på att de uppfyller de stränga mognadskraven. Detta är också en riskabel process eftersom miraklet med perfekt mognad i huvudsak bestäms av naturens långsamma rytm.

Vad korna äter är viktigt för Parmigiano-Reggiano-osten och mjölkkorna matas med

lokalt foder. Varje dag måste minst 50 procent av torrfodret utgöras av hö och åtminstone en del av detta hö måste produceras på gården medan resten kommer från området runt omkring.

Sexton liter mjölk

Parmigiano-Reggiano-ost innehåller verkligen mycket näring. Så mycket som sexton liter mjölk behövs för att göra ett kilo ost som är enastående rik på protein, vitaminer, kalcium

och fosfor. Mjölken i sig är en viktig näringskälla som är relativt lättsmält genom att den innehåller enkla substanser som kroppen har lätt att tillgodogöra sig.

Mjölken ystas i stora kopparkärl med form som avkapade koner och endast kalvlöpe används.

Efter ystningen bryts massan upp i partiklar innan den kokas. Dessa partiklar lämnas att stelna på botten av kärlet där de bildar en fast massa.

Ostmassan placeras sedan i speciella metallpressar och formas till "osthjul". Efter tre dagar placeras "osthjulen" i ett saltbad där de får ligga i en månad. Lagringen måste pågå från minst tolv månader till högst trettiosex månader från den tidpunkt då osten formas till hjul.

Bröderna Bertinelli säljer en del av den Parmigiano-Reggiano som de producerar till handlare efter ungefär två månaders lagring, medan resten lagras i två år och sedan säljs till privata kunder.

■ Paola Oberto

Parmigiano-Reggiano i siffror

(hämtade från www.parmigiano-reggiano.it)

- 270 000** kor producerar den mjölk som används för att göra Parmigiano-Reggiano-ost
- 5 480** gårdar levererar mjölk till mejerierna (år 2004)
- 512** mejerier framställer Parmigiano-Reggiano-ost (år 2004)
- 16** liter mjölk behövs för att framställa ett kilo Parmigiano-Reggiano-ost
- 600** liter mjölk behövs för att framställa ett "osthjul"
- 38** kilo är medelvikten för en Parmigiano-Reggiano-ost
- 12** månader är minsta lagringstiden
- 20–24** månader är genomsnittlig lagringstid
- 2 900 000** är det ungefärliga antal "osthjul" som framställs under ett år

Valtra T-serien

Mångsidigare och med fler valmöjligheter



Valtra slutar aldrig arbeta med utvecklingen av sina traktorserier, inte ens efter det att nya modeller har introducerats. De utvecklas kontinuerligt under hela sin livstid.

Ett bra exempel på Valtras utvecklingsarbete är Valtra T-serien, som introducerades på hösten 2002. Under de gångna två åren har T-serien gjorts ännu starkare, tystare och mera mångsidig.

Effektangivelserna ökades på T-seriens traktorer våren 2004. Modellbeteckningarna är desamma, men den verkliga effekten ökades med flera hästkrafter på alla modellerna i T-serien. På samma gång ändrades motorkaraktäristiken så att max effekten kan tas ut vid lägre varvtal.

Under de senaste två åren har samarbetet mellan utvecklings- och produktionsavdelningarna resulterat i väsentligt lägre bullernivåer i hytten. Redan när T-serien introducerades var bullernivån konkurrenskraftig. Den har nu reducerats till så låga värden som 72 decibel på några modeller när de körs på det sätt som föreskrivs för officiella provningar, med stängda rutor och dörrar och utan belastning. Bullernivån har reducerats med hjälp av ytterligare ljud- och vibrationsisolering runt hytten.

Valmöjligheterna och Valtras kundordersystem har utökats väsentligt och gäller nu även transmission och hydraulik. T-serien kan erhållas med mekanisk fram-back eller den datorstyrda transmissionen med hydraulisk fram-back som är välkänd från Valtras HiTech-modeller. Valmöjligheterna för hydrauliken varierar från konventionell mekaniskt manövrerad yttre hydraulik till den elektroniskt manövrerade yttre hydrauliken med fullt ställbara ventiler.

T-serien har blivit en av Valtras mest populära traktorserier. Omkring en tredjedel av Valtras alla kunder väljer T-serien. Förutom traditionellt jordbruksarbete, så har T-serien fått ökad popularitet i många entreprenadarbeten, som till exempel vägunderhåll, transportkörning och på torvmossar.

Den ökande kostnaden för bränsle tillsammans med ändrade stödformer till jordbruket har bidragit till att T140 EcoPower har ökat i popularitet. Lågvarvsmotorn ger sin maximala effekt vid 1 800 r/min, jämfört med det vanliga 2 100–2 200 r/min. Lågvarvsmotorer reducerar inte bara bränslekostnaden, de är också mer ekonomiska beroende på långa serviceintervaller och lång livslängd. En traktor med lågvarvsmotor är också väsentligt mer miljövänlig och tystare än andra traktorer.

Alla modeller i T-serien är utrustade med sexcylindriga motorer från 120 till 190 hk. T190 är också försedd med Sigma Power som ökar motoreffekten till 210 hk under vissa förhållanden.

■ Tommi Pitenius

T-seriens traktorer har massiv styrka, omfattande hydraulik och kan fås med kraftuttag i båda ändar, som möjliggör effektivt arbete åt båda hållen. Med TwinTrac dubbelkommando ökar användbarhet och produktivitet väsentligt.



Valtra T-serien

- Mekaniskt manövrerad eller datorstyrd fram-back-växling.
- Många alternativ för yttre hydraulik vad gäller antal ventiler och typ av manövrering.
- Mer komfortabel än någonsin: bullernivå 72 decibel, hyttfjädring som tillval.
- Traktorn byggs efter din order: välj mellan mer än 150 olika tillval inklusive Aires luftfjädrade framaxel, TwinTrac dubbelkommando, fabriksmonterad frontlastare, skogshytt, olika färger eller ekonomisk lågvarvsmotor, EcoPower.



Valtra T140 EcoPower

- Låg bränsleförbrukning
- Låga driftskostnader
- Långa serviceintervaller
- Lång livslängd på motorn
- Effektivitet i arbetet
- Avstressande att köra



Tre Valtra-traktorer betjänar Nothern



Valtra T170 körs nästan varje dag året runt. Här skördar T170 majs.

Valtra-traktorer har nu officiellt införts i maskinparken vid Northern Agricultural Research Center i Havre, Montana, USA. Den tredje av dessa nya Valtra-traktorer, som inköptes av forskningscentret genom en statlig upphandling som inledes i juli 2003, levererades i fjol höst av Tilleman Motor Company i Havre.

Förutom att forskningscentret tidigare använde några egna ålderstigna traktorer brukade de också leasa en eller två maskiner varje sommar. Sedan år 2000 har de leasade traktorerna varit Valtra så forskningscentret var redan fullt medvetna om vilken kvalitet Valtra står för. Tilleman Motor Company har levererat alla de tre inköpta traktorerna, liksom de tidigare leasade maskinerna.

Northern Agricultural Research Center (NARC) grundades 1915 och är en av sju anläggningar som sysslar med jordbruksforskning i staten Montana. NARC finns i

norra centrala Montana och består av en huvudanläggning på 1 500 hektar plus ytterligare 2 000 hektar betesmark vid centrets Thackeray Ranch i det närbelägna bergsområdet Bears Paw. Den boskapsforskning som bedrivs rör bland annat uppfödning av köttboskap, blandraser, betesnäring, betesbeteenden och insektshantering. Den växtforskning som bedrivs rör bland annat specifik hantering av gröda, skördesystem, utvärdering av spannmål, foder, oljeväxter, växtnäring och hantering av växtsjukdomar. NARC:s personal består av fyra vetenskapsmän, tre forskare och åtta permanent anställda stödpersoner. Förutom skördeverksamhet som bedrivs särskilt för skördeforskning underhåller forskningscentret 150 hektar flodbevattade fodermarker med gräs och majs till ensilage som stöd för boskapsforskningen.

NARC finns på markerna där tidigare Fort Assinniboine fanns, en historisk amerikansk kavalleriutpost som inrättades 1879. Forsk-

ningscentret använder fortfarande 8 av 15 återstående byggnader av de 104 som ursprungligen bildade huvudfortet vid det som en gång var ett stort militärt reservat på flera hundrausen hektar.

Valtra-traktorer i nyckelroll

Huvudattraktionen i NARC:s traktorpark är en 2004 års Valtra T170 utrustad med en Quicke 990 lastare. Denna T170 används nästan varje dag året runt för foderhantering, och körs ungefär 1 000 timmar årligen under förhållanden som varierar från +40°C under heta somrardagar till -35°C på vintern. De huvudsakliga arbetsuppgifterna för T170 är majsslåtter, hö- och halmpressning, plöjning och krävande daglig hantering av foder i form av stora hö- och halmbalar samt nyslaget gräs och ensilage.

En 2003 års Valtra 6800 svarar för flera olika arbetsuppgifter, till exempel plöjning och sådd och i olika jobb i grässkörden.

Agricultural Research Center i USA



Valtra 6800 spelar en viktig roll för NARC:s utvärdering av luftassisterad sådd och konstgödselspridning med olika system i forskningsskala.

Denna 6800 spelar en viktig roll för NARC:s utvärdering av luftassisterade system för sådd av både utsäde och konstgödsel, allt ur forskningssyfte.

En 2004 års Valtra A95 ska användas för majssådd och annat odlingsarbete som hänger samman med NARC:s produktion av majsensilage, men den ska främst användas till forskningscentrets datorstyrda och GPS-styrda fältspridare.

Finskt arv

Valtra-traktorerna är förresten av stor betydelse för **Gregg Carlson**, NARC:s överintendent, eftersom han har finskt påbrå. Carlson är barnbarn till **Frans Emil** (Karlsson) **Ånäs** och **Hilma** (Andersdotter) **Sjuls** från Lappfjärd i Finland, vilka emigrerade till Montana vid förra sekelskiftet. Efter ankomsten till USA arbetade Carlsons farfar först i kolgruvorna i Sand Coulee, Montana. Senare flyttade han till en gård i Eden, Montana, och



Gregg Carlson, överintendent vid NARC, har finskt påbrå genom att hans farföräldrar emigrerade från Finland till Montana vid förra sekelskiftet.

slutligen byggde han en farm och ranch nära den lilla byn Millegan i Montana år 1916. Carlson och hans hustru **Ruth** äger fortfarande den ursprungliga ranchen i Millegan.

Nordisk rundresa

Carlson var mycket nöjd med att kunna besöka och träffa personalen vid AGCO Corporations motorfabrik för Sisu Diesel, Valtras traktorfabrik i Finland och Ålö AB:s tillverkning av Quicke lastare i Sverige. Resan hade särskild personlig betydelse för Carlson med tanke på hans finska påbrå och hans mycket positiva erfarenheter av Valtra och Quicke.

Mer information om Montana Agricultural Experiment Station finns på MSU College of Agriculture's webbsida <http://ag.montana.edu/> och Northern Agricultural Research Centers webbsida <http://ag.montana.edu/narc/>.

■ Gregg Carlson

Pelee Island ligger vid Kanadas mest sydliga punkt. Placeringen vid 42 grader nord gör faktiskt att ön ligger på samma breddgrad som norra Kalifornien, Napa Valley, Portugal, Spanien, Italien, och mer sydligt än Tyskland och Frankrike. Med tanke på det kanske det inte är så förvånande att Kanadas äldsta vindistrikt finns på Pelee Island.

Kvalitet går före kvantitet på Pelee Island Vineyard



Pelee Vineyard producerar 33 olika druvsorter. Kvaliteten på de druvor som produceras på gården är bland de bästa i Kanada.

Bruno är verkligen imponerad av de tekniska finesserna och komforten hos Valtra A95.

Land och klimat

Pelee Island Vineyard omfattar ungefär 250 hektar av den 5 000 hektar stora ön (en liten fridfull ö som är känd för sina stränder, farmer, parker, skogar och skön natur). Med över 1 500 värmeenheter (värmeenhet är ett mått som anger hur mycket temperaturen ligger över den gräns där vindruvorna växer) och närmare 200 frostfria dygn per år är ön en naturlig plats för odling av druvor till vinproduktion.

Vingårdens jord är lera med kalkstensgrund på mellan en halv och tre meter från markytan. Jorden är därför mycket kalciumrik (90 procent), vilket är viktigt för bra sockerhalt vid odling av druvor. De idealiska vingårdarna finns mitt på ön där djupare jord gör att rotsystemen kan få ordentligt fäste. Under vingårdarna finns dräneringsrör som tar hand om allt överskottsregn eftersom en stor del av

ön utgörs av en sänka som ligger under ytan på den sjö som omger ön. Dräneringsvattnet pumpas till öns övriga dikessystem och även om det sällan råder torka där kan vatten släppas tillbaka till vingårdarna genom dräneringsrören.

Arbete på vingården

Bruno Friesen är chef för Pelee Island Vineyard. Han är född i Brasilien och har stor erfarenhet av jordbruk. När han flyttade till Kanada med sin familj för många år sedan började han under tonåren arbeta med att producera druvor. Det var först för sex år sedan, efter flera års teknisk och praktisk utbildning i industrin, som Bruno beslutade att börja arbeta på Pelee Island.

– Jag tycker om det här, förklarar Bruno, som sysselsätter 34 säsongsarbetare och 6 permanent anställda. Han arbetar många slit-

samma timmar under säsongen för att se till att förväntningarna uppfylls och överträffas år efter år för det internationellt prisbelönade Pelee Island Winery, som finns på fastlandet intill ön.

Bruno och hans manskap producerar 33 olika sorters druvor på vingården. Druvorna skördas och levereras med färja till fastlandet. Under skördeperioden på två månader skepar Bruno iväg ungefär sex druvlaster med färjan varje dag och volymen skulle faktiskt vara ännu större om den inte "hindrades" av transportbegränsningarna på ön.

– Kvaliteten på druvorna som produceras här är bland den bästa i Kanada, säger vinodlaren och tillägger: odlingsprinciperna är så naturvänliga som möjligt.

Miljöfrågor

Att vara den största vinanläggningen i Kanada

ställer stora krav, inte minst på miljöfrågorna.

Kraven för druvodling är klart angivna i World Wildlife Fund's (WWF) Sustainable Vineyard Practice (SVP). I huvudsak kräver SVP att användning av vissa bekämpnings- och gödselmedel inte får förekomma, så Bruno har fått anledning att hitta andra metoder.

– Vi odlar bland annat 75 hektar med durr-
agräs där vi inte använder några som helst
kemikalier, förklarar han. Det är en helt natur-
lig lösning som vi tycker fungerar bra.

Bruno säger att även om WWF:s policy
går ut på att begränsa miljöpåverkan är det
något som han skulle leva efter i alla fall.

Han säger att han försöker "arbeta med
naturen" genom att slå gräset, kompostera
och använda det organiska materialet som
gödning.

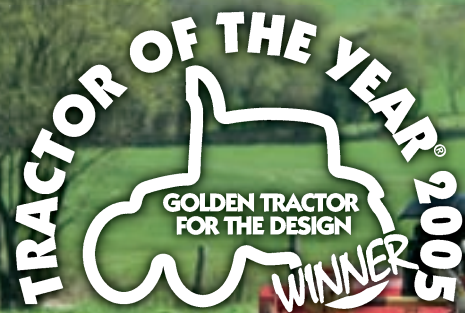
– Vi går alltid före föreskrifterna här. Vi
ställer faktiskt upp egna krav, förklarar han.
Genom att vi producerar druvor för vin kom-
mer inte våra inkomster från försäljning av
druvor, utan från försäljning av vin. Vi produ-
cerar kvalitet i stället för kvantitet.

En mångsidig traktor för ett omväxlande jobb

I fjol när Bruno skulle köpa en ny traktor visste
han att han behövde något tillförlitligt. Med
tanke på att han befinner sig på en ö ville han
inte råka ut för besvärliga resor till fastlandet
för reparationer. Han fann exakt det han sökte
i form av en Valtra A95 med Autocontrol.
Traktorns kompakta storlek ger den smidighet
som Bruno säger sig behöva i radodlingarna
och han är också imponerad av den kraft och
styrka traktorn åstadkommer när den hårda
leran ska plöjas. Andra egenskaper som har
imponerat på honom är det hydrauliska lyften
med separat olja och stort lyftområde, tillräck-
ligt avstånd mellan främre och bakre däck
för de redskap som används, låg bränsleför-
brukning och lätthanterade manöverorgan
och bekväm förarstol.

– Jag är helt nöjd med mitt köp, säger
han och tillägger: det är en tillförlitlig traktor
och det är vad jag behöver här. Och servicen
har också varit bra. Jag tänker köpa ännu en
Valtra-traktor i framtiden.

■ Ian Shantz
Foto: Ian Shantz



Valtra vinner prestigefyllt designpris för andra gången

Valtra tilldelades det prestigefyllda priset
Golden Tractor for the Design vid EIMA-
mässan i Italien i november 2004. År 2003
vann Valtra priset med sin S-serie och den följs
nu av C-serien.

C-serien lanserades i fjol och är den idea-
liska frontlastartraktorn, tack vare sin kon-
struktion, smidighet och utomordentliga vikt-
fördelning. Priset har tilldelats som ett erkän-
nande av kombinationen mellan C-seriens
tekniska fördelar och den kompakta designen.

Valtra har alltid lagt stor vikt vid designen
av sina produkter. Företagets traktorfamilj
har varit lätta att känna igen i flera decennier.
Designen har skapats för att framhäva Valtra-
traktornas prestanda i kombination med för-

delarna för kunderna med tonvikt på enkelhet,
klarhet och enkelt handhavande. Formgivningen
av hyttens interiör, bland annat när det gäller
manöverorganens placering och utformning, ger
exempelvis stora fördelar i fråga om ergonomi,
säkerhet, bekvämlighet och förarens möjligheter
att klara långa arbetspass. Valtra, tidigare Valmet
har ända sedan 1960-talet varit en pionjär inom
ergonomi och säkerhet. C-serien utgör inget
undantag.

Kvalitén och designen på Valtra-traktorerna
stärks dessutom av det stora färgutbud, med
flera metalliclack, som kunderna kan välja från
– Valtra är den enda traktortillverkaren i världen
som erbjuder detta.

Valtra fick Brasiliens "Master Cana" för fjärde gången

Valtra do Brasil erhöll priset "Master Cana" för
fjärde året i rad, i oktober 2004. Priset delas
årligen ut av landets sockerrörsodlare och
sockerindustrin. Valtra röstades fram som bäst
i två av grenarna: Bästa traktorn och Tillgången
till bästa servicen.

Med över 4,9 miljoner hektar och över 200
specialiserade sockerrörsodlare är Brasilien den
största producenten av sockerrör i världen.

Både traktorerna och sockerrörsodlarna får
arbeta under mycket tuffa förhållanden, årligen
används traktorerna mellan 4 000 och 5 000
timmar. Valtratraktornas fina prestationer hos



sockerrörsodlarna är en utmärkt referens för
lantbrukare med annan produktion.

Valtras traktorer med över 160 hästkrafter
har en marknadsandel på 70% bland
sockerrörsodlarna i Brasilien.



Ven – solens och vindarnas ö

Ven är en bördig del av det skånska landskapet. Många svenskar har aldrig besökt denna underbara lilla ö mitt i Öresund. De flesta har bara hört talas om ön, många har visserligen sett den från motorvägen mellan Landskrona och Helsingborg, men aldrig besökt den, inte ens om man bor i Skåne. Och har du varit där så kanske det var länge sedan, nu gör vi ett nytt besök.

Vi tar en tidig båt, från Landskrona. Vi har inte bokats plats men vi har tur och kommer med som sista bil på den lilla färjan. Idag är det mycket turister, vädret är bästa tänkbara, solen skiner, det är varmt, och de flesta ska hyra cykel för att på ett smidigt sätt ta sig runt på ön.

Fina stränder och många sevärdheter

Ven är ett paradys för den som älskar sol och fina badstränder. Men vi ska besöka ett par jordbrukande bröder på den västra sidan av ön, Albert och Gunnar Håkansson, på Västrenäs gård. Det blir Albert som blir vår ciceron, han har tidigare kört taxi på ön och guidat åtskilliga turister. Han kan sin ö.

Förr skrev man Hven, fram till 1959, en stavning som fortfarande finns kvar i olika företagsnamn på ön.

När man hör ordet Ven tänker man, kanske förutom på Tycho Brahe, på två saker, malvorna och Flickan från Backafall. Malvan heter egent-



"Allt medan månen i Malvorna går", skrev Gabriel Jönsson i dikten om flickan från Backafall. Malvan är en gammal växt och finns i många trädgårdar.

ligen rosenmalva och finns, mer eller mindre, kring alla hus och gårdar. Den har en otrolig förmåga att föröka sig. Backafallen är de gräsbevuxna branterna ner mot havet. Dessa utnyttjades förr som betesmark och alla gårdar på ön hade sitt eget "fall".

Det finns egentligen bara en väg rakt över ön, den kallar man för "Riksettan" eller "Huvudvägen", men heter idag Landsvägen.

– Det händer att turister som kommer vill beställa en rundtur på ön men då får det bli fram och tillbaka, säger Albert.

Ven är 4,5 km lång och 2,4 km bred. Omkretsen är 11,7 km och högsta punkten 45 m.ö.h. Hela ön är egentligen en hög plåtå med de berömda "fallen" ner mot havet. Det högsta backafallet är ca 40 m.ö.h. Ca. 350 personer bor bofast på ön. Sommartid flerdubblas denna siffra.

Flickan från Backafall

Kommer du ihåg dikten, den skrevs av Gabriel Jönsson? Han bodde som barn hos en faster på Ven, annars kom han egentligen från Ålabodarna, ett fiskeläge på andra sidan sundet, på fastlandet, mitt emot Ven. Han blev poet och tillbringade mycket tid på Ven på somrarna. Han blev lite förtjust i klockarens dotter, och skrev visan om eller till henne. Dikten heter egentligen Vid vakten och skrevs redan på 20-talet men tonsattes inte förrän i slutet på förra århundradets första hälft, av Gunnar Turesson. Och det var väl egentligen då först den blev riktigt känd. Därefter har fler varianter av tonsättning kommit till.

Då först började Ven bli beryktad för sina malvor och backafall.

Vi kan inte låta bli att tänka oss in i Gabriel Jönssons dikt, där han långt ute på världshaven drömmer om en väntande flicka. Och hur han en dag skall lägga till vid sin kära ö, som välbärgad kapten, och Ellen fortfarande väntande på kajen.

Så här börjar den:

Flickan från Backafall, briggen Tre Bröder kryssar i kväll i Karibiska sjön...

Det är många verser, en rad låter så här:

Men när du står invid kyrkan om kvällen

Kyrkan är den gamla medeltidskyrkan S:t Ibbs som ligger högt och nära stranden. Härifrån hade Ellen en fantastisk utsikt över både Sverige och Danmark. Härifrån kunde hon spana ut över havet och längta att briggen Tre Bröder skulle dyka upp. Dikten slutar:

Allt medan månen går vakt över Ven.



Tre stadiga jordbrukande herrar på Västrenäs gård. Albert Håkansson t.v. och hans son Christian. Alberts bror Gunnar t.h.

S:t Ibbs församling

Församlingens namn S:t Ibbs, kommer från sjöfararnas skyddshelgon, sankt Jacobis. Det finns två kyrkor, men bara en församling. På 1800-talet var det så mycket folk på ön, och alla var kyrksamma, så då lät man bygga en ny kyrka. Då räckte inte den gamla kyrkan till, den rymmer bara 120 personer. Den nya byggdes på 1890-talet, den rymmer 350 personer och kostade 50 000 kr att uppföra. Idag fungerar den inte som kyrka längre, den kommer att bli museum, den behövs inte, helt enkelt. Idag får venborna nöja sig med den gamla kyrkan.

Stora fartyg och massor med fritidsbåtar

Under vårt korta besök på ön ser vi hur hårt trafikerat det smala sundet mellan Sverige och Danmark är. Hela tiden rör sig olika typer av farkoster, åt båda håll, från de största tankfar-



På de branta backarna ner mot havet, de s.k. backafallen, betade djuren förr. Idag är det ont om betande djur på Ven.

tygen till de minsta jollarna.

– Här är alltid båtar av olika slag, säger Albert, och jag upplever det som mycket fascinerande att se de olika båtarna passera när man sitter och harvar och plöjer. Dessutom är havet alltid olika, ibland blåser det så vågorna går meterhöga, ibland är det vindstilla och spegelblankt, men alltid är det båttrafik av något slag, så det är underhållande att sitta och köra traktor på våra åkrar.

Fantastiskt klimat för jordbruket

Går vi tillbaka till 60-talet fanns på ön ett trettio-tal gårdar. Idag finns bara sju gårdar med aktiva jordbrukare kvar. Största gården heter Kungsgården som brukar ca 300 ha vilket motsvarar ungefär öns halva odlade areal. Öns totalareal är 760 ha.

Klimatet är bra, det är aldrig problem med nattfrost t.ex. varken på våren, eller hösten.

Man kan så tidigt på våren och man klarar sig undan frosträtterna långt in på hösten.

Av bröderna är det normalt Gunnar som sköter jordbruket. Albert har idag grävmaskin och gräver och schaktar på hela ön.

Jordbruket drivs helt utan djur och man odlar sockerbetor, höstvet, korn och raps. Lite speciellt för bröderna är att de har många traktorer, och många äldre.

–Vi byter inte bort gamla traktorer, de kan vara bra att ha, avslutar Albert.

Till den mera normala jordbruksskörden finns det idag fem traktorer, från BM Boxer, T 650, T 800 till 2105. De tyngsta jobben utförs med en Valtra 8950.

För säkerhets skull hade vi reserverat en plats på färjan för återresan. Tack för ett trevligt besök, det kan rekommenderas.

■ Eric Andersson





Nina, Sofia och Poul hälsar dig välkommen till Enghøjgård.

Idylliska semesterar på landet i södra Jylland

En semester på danska landsbygden erbjuder mycket att se och göra, och ren avkoppling, allt på samma gång. Möjlighet att uppleva livet i en typisk dansk by, träffa lokalbefolkningen "på deras egen gata" eller att hjälpa till med arbetet på en gård eller ute på fälten – om du vill. Eller så kan du helt enkelt ägna dig åt fiske och komma nära den tysta skönheten på landsbygden.

Landsbygden i södra Jylland är mycket varierande. I den gamla och pittoreska byn Hjarup, nära den historiska Kongeå, ligger släktgodset Enghøjgård. Gården har varit i familjens ägo sedan 1765 och övertogs av oss för bara ett år sedan, berättar **Nina och Poul Krabbe Friis**. Vår lilla familj består av läraren Nina och trädgårdskonsulterna Poul och **Sofia**, som är endast ett år gammal.

Gården drivs som en hobby vid sidan av våra heltidsarbeten.

- Vi odlar de vanliga sädeslagen och

julgranar, och har en liten skog för gårdens behov. Vi använder tre traktorer, en gammal Volvo 650, en gammal Volvo 814 och en Valmet 8100, varav den sistnämnda används mest för arbetet på gården.

Tillsammans med gården övertog vi också en verksamhet med Bed & Breakfast som startades av Pouls föräldrar några år tidigare. Vi ville inte sluta med en intressant och framtidsrik verksamhet och fortsätter därför med den. Vi gillar jäktet under sommaren och liv och rörelse i och runt huset. Vi hyr ut tre rum med totalt åtta bäddar i ena änden av boningshuset.

Aktiva semesterar

Byn ligger bara några kilometer från motorvägen och inom en timme kan man nå Lego-land i Billund, Givskud Lion Park, en underbar strand vid Nordsjön, Hans Christian Andersens Odense och många andra spännande platser. Vår centrala position i förhållande till turistmål och motorvägen gör att våra gäster anlitat oss



Det gamla slottet "Kolding Hus" ligger endast 10 km från Hjarup.

för någon enstaka natt innan de reser vidare eller så utnyttjar de gården som en fast punkt varifrån de kan göra utflykter varje dag.

Vårt intryck är att fler och fler människor väljer denna sistnämnda typ av semester med tanken att de ska få en "aktiv" semester.

Naturens glädjeämnen

Boningshuset på Enghøjgård byggdes 1868 och har en stor ljuvlig trädgård som gästerna gärna får utnyttja. Naturen finns alldeles utanför dörren, med fält och skogar inom gångavstånd. Vi har husdjur på gården och får på ängarna, där ån ringlar sig genom landskapet. Vi hoppas att våra gäster ska komma nära naturen och livet på landet. Om du fått lust att ta en paus på landet kan du läsa mer om våra landsbygdsemesterar på www.lund-mus.dk/friis.

■ Michael Husfeldt



Skillnaden mellan originaldelar och piratdelar är ibland synlig även för blotta ögat. En tillverkare använde exempelvis en plastlagerkåpa i änden av sin dragstång. Valtras originaldragstång har en lagerkåpa av stål.

Piratdelar eller originaldelar?

Ett bränslefilter hade hushållspapper invändigt. Axeln på en hydraulpump gick av mitt under en provning. En plastlagerkåpa satt i änden på en dragstång i stället för en stålåpa. En översynssats till bromscylindrar saknade viktiga delar. Ett oljefilter släppte igenom många gånger fler föroreningar än tillåtet och blockerades efter bara några hundra timmars användning...

Valtras kundcenter övervakar och testar regelbundet reservdelar som kommer ut på marknaden. Ibland träffar de på bra delar, men alltför ofta är deras testrapporter skrämmande att läsa.

– Du kan lita på originaldelar, men när det gäller andra delar kan kvaliteten variera kraftigt från bra till dålig. En larmklocka borde ringa om en reservdel verkar otroligt billig eller om tillverkaren är helt okänd, säger **Pekka Raatikainen**, Spare Parts Purchasing Manager.

Valtras originalreservdelar kontrolleras och testas så att de uppfyller Valtra-traktorernas behov. Många delar tillverkas av Valtra själva, medan andra kommer från företag som levererar till Valtras produktionslinjer. Samma delar används också i nya traktorer och modeller. Vissa delar har leverantören och Valtra konstruerat gemensamt för Valtra-traktorer.

Piratdelar eller originaldelar? Tätningen i änden av transmissionsaxeln har till exempel specialkonstruerats tillsammans med leverantören. Kanten och fjädern är unika och skiljer sig helt från standardtätningarnas. Om du försöker sätta dit en vanlig tätning av samma storlek läcker oljan ut, säger Raatikainen.

Piratdelar eller originaldelar? Tättningen i änden av transmissionsaxeln har till exempel specialkonstruerats tillsammans med leverantören. Kanten och fjädern är unika och skiljer sig helt från standardtätningarnas. Om du försöker sätta dit en vanlig tätning av samma storlek läcker oljan ut, säger Raatikainen.

Små besparingar, stora kostnader

Piratdelar är ofta tämligen harmlösa för köparen. De kan till och med fungera perfekt, men i allmänhet under kortare tid än originaldelarna. Ibland kan dock små besparingar i priset för en reservdel leda till stora kostnader för efterföljande skador.

Piratdelar eller originaldelar? Jag har sett bränslefilter som haft material som påmint mycket om hushållspapper. Det är stor risk att sådant material går sönder i bränslet och förorsakar stopp i bränslepumpen. På liknande sätt kan dåliga oljefilter lösas upp helt eller släppa ifrån sig material till smörjoljan. Vi behöver

knappast påpeka att de inte ens filtrerar oljan ordentligt när de är nya fast de borde hålla hela tiden mellan servicetillfällena. Felaktiga översynssatser och delar till bromsar kan också leda till farliga situationer, tillägger Raatikainen.

Piratdelar tillverkas över hela världen, men också lokalt. Pekka Raatikainen kommer ihåg ett särskilt skrämmande fall när en fristående verkstad beslutade att själva göra ett spår längs drivaxeln till en hydraulpump. Den "specialgjorda" delen skulle inte ha klarat så många timmar i drift.

Raatikainen har arbetat över tjugo år med reservdelar. Under årens lopp har han blivit allt mer övertygad om att man inte kan köpa kvalitet billigt. Ingen enskild tillverkare kan utföra mirakel med priset; vanligtvis åstadkoms ett lägre pris på bekostnad av kvaliteten, arbetsinsatsen och materialet.

Originaldelar garanterar problemfri och säker körning under många år. De bidrar också till ett bättre andrahandsvärde på traktorer. Alla Valtra originaldelar säljs med ett års garanti.

■ Tommi Pitenius



Materialet och funktionen hos Valtra-certifierade originalfilter har testats noga. Filtren är robust byggda så att de klarar högt tryck och korroderande föroreningar.



Valtras originalservicesatser finns för service efter 100, 500 och 1 000 timmar. Delarna har godkänts av Valtra och är därför av högsta kvalitet. Satserna innehåller allt du behöver, men är billigare än vad de olika delarna var för sig skulle kosta tillsammans.



Valtra kryss 7

Sänd den rätta lösningen, det räcker om du skickar in den mening som utkristalliseras i de gula fälten, på ett vykort eller i ett brev märkt Valtrakryss 7, senast den 31 juli 2005, till:

Valtra Traktor AB, Box 1102, 631 80 ESKILSTUNA.

De först öppnade tio vinnarna får var sin fin badhanduk och presenteras i nästa nummer av Valtra Team.



										GÖR ETT REJÄLT MÅL	LÅTA VARA	HAR ETT MILJÖ-OVÄNLIGT LAGER	KALLAS DEN LINS SOM I KIKAREN ÄR NÄRMAST ÖGAT	
										TONSÄKER TRAKTOR I VALTRA-SERIEN				VÄRLDENS ÄNDE
												KORT MÅNAD		
												FIRAS 2 JUNI		
										EN FRÅGA OM TID				
										VISAR TOPPEN-TIDER	ÄR I TÄTEN	KATTDJUR HIMLA FINT LJUS-FENOMEN		
										HÅLLA I TRÄD-ARNA				
										HÄRI KAN ÅRA PRATA GOJA	ÄLTAS PÅ BAGERI		LUGNAT NER SIG	PRATA PÅ
										URBAN SCHWEIZ-ÄRE SLITA PÅ				
ÄR KALA LAND-SKAP	FÖR-STÄRK-ER ALLENA	LÄGGER YTTÉRST NOGA UPP	SKA SYNDARN VAKNA	KORT TIMME	FILMENS COOPER	BETES-MARK KORT RESA	BÖNAR BLIR EN SOM BÄRS							
		GÅ I DJUPSNO				UTFÖRS HJÄRT-KOLL MED	ÅDEL-STENS-KOPIA							
KAN VARA LÄTT PÅ FOTEN				SOM EN STICKA SATELLIT-SYSTEM			BOXAREN RAY RO-BINSON GULLIGA							
SNÖ-TOPPEN	KAN VI PENGAR PÅ BANK FÖL			TECKEN FÖR NATRIUM	GÖRA TUPP TILL KAPUN ÄR GOTT									
KALLAS EN ÄGGDEL			KORT FÖR URAN			KRONDEL VAR ROSA FÖRST PÅ PLAN	JAKTENS GUDINNA	AVGÖR-ANDE ORD MED DEATH						
KOPPLA IHOP					GÅR RADION UT I	KAN VI MED EN SUCK SER DET SKÖNA								
HÖJD-PUNKT	VAJER PÅ SJÖN		LETT-LANDS HUVUD-STAD	GES UT GALEN-SKAP			BRUTEN RÖD TRÄD							
		VOLVO-BENÄM-NING					DRAR RESANDE ÄRLIG	HAR SIN KAL						
PASS-ANDE			ÄR GAMMAL I GÄRD-EN				SAM-FÄLLD DARRAR I VINDEN							
OUT-STANDING ÄR MOSIGA TOMATER					ÄR BAND-ITER MED DRAG I									
			VILL VÄL INGEN POLIS VARA			VÄNTA PÅ SIN TUR	GÅR DET SOM DUGER							

Den rätta lösningen för Valtra kryss 6 var: Valtra TwinTrac lika bra bakåt som framåt. De tio vinnarna blev:

Anders Lindström, Stånga, **Magnus Hedlund**, Västra Ämtervik, **Åke Persson**, Hyltebruk, **Anders Danielsson**, St. Mellösa, **Anita Svensson**, Hillerstorp, **Ove Skatt**, Knivsta, **Annika Broberger**, Tun, **Oskar Nilsson**, Vara, **Albin Jansson**, Olofström, **Arne Joneby**, Lövestad.

Stort steg i utvecklingen

Fram till andra världskrigets början fanns bara en traktortillverkare i Sverige, AB Bolinder-Munktel i Eskilstuna, eller BM som man sade. Under kriget började också Volvo tillverka traktorer. Så småningom kom deras vägar att mötas. Volvos traktorer drevs av bensen- och fotogenmotorer, medan BM höll sig till tändkulemotorer. Ett undantag i Volvos modellserie var semidiesltraktorn T 43. Ett samarbete mellan de båda traktortillverkarna resulterade i att AB Volvo år 1950 köpte AB Bolinder-Munktel.

Efter kriget kom utvecklingen igång på allvar. Redan 1952 kunde det gamla anrika traktorföretaget i Eskilstuna lansera en helt ny traktor, **Bolinder-Munktel 35/36**. Det var helt igenom ett nytänkande. Nu lämnade man tändkuletekniken och gick direkt in på dieseltekniken. BM 35/36 var en verklig nyhet på marknaden, de flesta andra fabrikat och särskilt amerikanska traktorer hade fortfarande bensenmotorer.

Största nyheten var motorn eftersom växellådan redan var utvecklad av Volvo och fanns i deras modeller T 31/32, och senare också T33/34.

Den enda svenska diesltraktorn

Ja, så kunde man läsa i den reklam som BM gjorde för sin nya traktor, och visst var det sant.

BM 35/36 fick en trecylindrig motor med beteckningen 1053, ur en serie nyutvecklade dieselmotorer med 1, 3, 4 eller 6 cylindrar. Motorbeteckningen betyder att cylinderdiametern var 105 cm och antalet cylindrar var 3.



Således hette den 4-cylindriga varianten 1054 och så vidare. Denna motor hade mycket fina prestanda vad gällde segdragning och framförallt bränsleförbrukning. Den skulle också visa sig ha bra slitstyrka och ha mycket lång livslängd. I BM 35/36 utvecklade den hela 45,2 hk vid 1 800 r/min, men vid normalt arbetsvarvtal gav den ungefär 35 hk, som torde associera till modellbeteckningen även om det fanns en annan förklaring. Volvo hade ju sina stora T-modeller T 31 till T 34 så den nya BM-traktorn behövde ju ett högre nummer. Volvo-traktorer tillverkades i Göteborg men från år 1951 överfördes produktionen successivt till Eskilstuna och man kan säga att Volvos T 30-serie och BM 35/36 var praktiskt taget identiska traktorer från svänghjulet och bakåt. En stor skillnad var färgen, Volvotraktorerna var röda och BM-traktorerna var gröna.

Konkurrerade på marknaden

Trots att det var Volvo som drev traktorproduktionen så konkurrerade de röda och gröna traktorerna hårt på marknaden. Volvolinjen hade lite hjälp av den skatterestitution som staten

betalade för bensenmotorer men framför allt hade många svårt att inse fördelen med den relativt nya dieselmotorn. Och dessutom var det en 3-cylindrig motor? Skulle det verkligen hålla att plocka ut 45 hk ur "bara" 3 cylindrar, skulle inte slitaget bli för stort, och hur skulle det bli med livslängden?

Men belackarna fick fel och BM:s satsning på en ny traktor med dieselmotor var ett lyckodrag. BM 35/36 blev en storsäljare och den nya motorserien rönt stora framgångar.

Det som skilde de båda modellerna var däckutrustningen. Basmodellen BM 35 hade bakhjulsdimension 13–30 medan 36:an hade 11–38. Båda hade som standard 6.00–19 framhjul men kunde senare utrustas med 7.50–18. Vikt i standardutförande var 2.500 kg.

Växellådan hade 5 växlar framåt och 1 bakåt. BM 35/36 kunde utrustas med både hydraulisk lyft och kraftuttag. År 1959 ersattes BM 35/36 av nästa storsäljare från BM, den populära 350 Boxern.

■ Eric Andersson

B



Intressanta nyheter just för dig!

Den nya Valtra Collection för 2005-2006 erbjuder en mängd fantastiska nya kläder designade för arbete, rekreation och trivsamt samvaro. De nya kläderna tillverkas i starkt material att användas i tuffa situationer, med en rad funktionella detaljer och praktiska lösningar.

Dessutom, utöver kläderna, innehåller den nya Collection många fördelaktiga och praktiska presentartiklar. Se det breda urvalet och välj det bästa till dig själv och din familj!

Valtra Collection hittar du hos närmaste Valtra reservdelsbutik, eller i Valtra Shop på www.valtra.se.



Valtra Traktor AB
Box 1102,
631 80 Eskilstuna
Tel. 016-162500
www.valtra.se